

AJANKOHTAISTA TEKSTITYKSESTÄ

Sami Virtanen
erityisasiantuntija,
MBA -
esteettömyys ja
saavutettavuus,
Kuuloliitto ry

Valli, digiverkosto
2.4.2019

ALUSTUKSEN RUNKO

1. Esittäytyminen
2. TV-tekstitys
3. TV-tekstityksen käyttöönotto
4. Verkkotallenteiden tekstitys

1. Esittäytyminen

1. ESITTÄYTYMINEN

- Olen toiminut vuodesta 2001 Kuuloliitossa erityisasiantuntijana. Työtehtävinä esteettömyys- ja saavutettavuus, sen viestinnän ja palvelujen vaikuttamistyön koordinointi.
- Opiskelin Laurea-ammattikorkeakoulussa käyttäjäkeskeistä suunnittelua ja palvelumuotoilua (=palveluiden suunnittelu). Tein opinnäytetyön esteettömyyden/saavutettavuuden tilanteesta Suomessa.

KUULOLIITTO

Kuuloliitto on kansalaisjärjestö, jonka visiona on:

**Yhteiskunta, joka on kuulovammaiselle esteetön
ja saavutettava.**

2. TV-tekstitys

- Kuulovammaisten katsojien havaittavuutta ja ymmärrettävyyttä käyttäjillä tukee mediasisällön tekstitys. Tämä koskettaa sekä suoratoistona että tallenteelle siirrettyjä tekstityselementtiä.
  - Mediasisällön tekstityksen hyöty voi olla myös tilannekohtaista saavutettavuutta (= situational accessibility), eli tekstitys hyödyntää niitä käyttäjiä, jotka eivät halua seurata suoratoistolähetystä äänen kanssa
-
- esimerkiksi julkisissa tilanteissa.

TEKSTITYKSEN HYÖDYNSAAJAT

- Kuulovammaiset ja kuuroutuneet henkilöt
- Viittomakieliset kuurot
- Ikääntyneet, joiden kuulo on heikentynyt
- Lukemista opettelevat lapset.
- Pienten lasten vanhemmat.
- Maahanmuuttajat, jotka oppivat lukemaan ja puhumaan suomea.
- Myös muut, myös jotka kokevat hyötyvänsä.

YLE:N TEKSTITYKSEN KEHITYS

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
YLE	50 %	60 %	70 %	80 %	90 %	100 %
	Toteuma 50%	Toteuma 82 %	Toteuma 85 %	Toteuma YLE1: 81,5 % YLE2: 100 % YLE Teema: 100 % YLE Fem: 58,2 %	Toteuma YLE1:	Toteuma YLE1: 91% YLE2: 100 % YLE Teema: 100 % YLE Fem: 100 %

KAUPALLISTEN TV-YHTIÖIDEN TEKSTITYKSEN KEHITYS

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MTV3	15 %	25 %	35 %	40 %	45 %	50 %
	Toteuma 15 %	Toteuma 32 %	Toteuma 50 %	Toteuma 70 %		Toteuma 75 %
Nelonen	15 %	25 %	35 %	40 %	45 %	50 %
	Toteuma 22 %	Toteuma 29 %	Toteuma 38 %	Toteuma 51,1 %		Toteuma 56 %

TV-TEKSTITYKSEN KUSTANNUSTASO

- **Selvitysten arvion mukaan tekstityksen kulut ovat 0,2 – 0,4 % tv-yhtiöiden/mediatalojen liikevaihdosta.**

Lähde: TV-ohjelmien tekstitys, selostus ja tulkkaukset (2014). Päivitys LVM:N julkaisuun

40/ 2009 ja 19/2012.

UUSI PÄIVITETTY LAKI TEKSTITYKSESTÄ – LAKI SÄHKÖISISTÄ PALVELUISTA. VOIMASSA 1.6.2018 LÄHTIEN

YLE

100 %

Kaupalliset kanavat

75 %

Lisättiin velvoitteen piiriin urheilu- ja musiikkiesitykset, ei suoraa lähetyksiä.

UUSI ASETUS (VNA 396/2018) TULI VOIMAAN KESÄKUUSSA 2018

- Liikenne- ja viestintäministeriö vahvisti päätöksellään ne ohjelmistot, joihin on liitettävä tekstitys.
- Koskettaa näitä kanavia: **YLE, MTV, Nelonen ja Alfa TV.**
- Suorien lähetysten tekstitys: **uusinnan yhteydessä 24 tunnin sisällä** yleisölle tarkoituksenmukaisena aikana ja tilauspalveluohjelmassa *mahdollisimman pian*.
Tämä kohta asetuksessa voimassa 1.6.2018 – 1.6.2020. → Syynä määräaikaan on puheentunnistustekniikan seuraaminen.

HAASTEET TÄLLÄ HETKELLÄ

- Nelonen: automaattinen tekstitys, joka nojaa puheentunnistukseen. Osa sanoista kirjoitetaan niin ettei niitä ole sanottu, jää tekstittämättä tai ei tule esille kuka puhuu. Laissa ei ole laadullisia tavoitteita.
- Traficom ja LVM:n kanssa on käyty keskustelua. Pallo on nyt LVM:llä.

- Suorien tv-ohjelmien tekstittäminen. Todennäköisesti YLE ensimmäisenä.
→ pitää keskustella, onko etukäteen editoidulla tekstillä ja suorien lähetysten tekstittämisellä eri laatuvaatimukset
- Tilauspalveluohjelmat ja tekstitys (Areena, Katsomo, Ruutu). Asetus ei huomioi vahvasti. Ei näy kaikilla kanavilla

3. TV-tekstityksen käyttöönotto

Digitaalinen tekstitys:

- Valitse television tai digiboksin asetuksista tekstityskieleksi hollanti. Tallentavat digiboksit mahdollistavat tallennuksen tekstityksen kanssa.
- HD-kanavilla ei käytetä SD-kanavien käyttämää hollanti-kielikoodia, vaan palvelun saa käyttöönsä valitsemalla HD-vastaanottimesta "Kuulorajoitteinen" , "Heikkokuuloiset", "Huonokuuloisille", "Hard of Hearing" tai "HoH" tms. riippuen vastaanottimesta.

Ylellä ja Nelosella on perinteinen teksti-tv-tekstitys

YLE 1: sivu 333

YLE 2: sivu 334

YLE Fem ja Teema: sivu 335

NELONEN: sivu 333.

- **Kaapelioperaattoreilla on omat tapansa ilmoittaa tekstityksen sisältävät sisällöt**
  - **broadcasting –lähetykset**
  - **tallennuspalvelut**
  - **netti-tv**
  - **elokuvavuokraamot**

3. Netti-TV:n ja verkkotallenteiden tekstitys

https://vm.videosync.fi/saavutettavuus-webinaari?fbclid=IwAR09vMC_SicMbJpSpKE4ND6NfmVTNLBc5vjImfW4GkHpTQ4G6eRPbK6yeP4

KANSALLINEN LAKI DIGITAALISTEN PALVELUJEN TARJOAMISESTA, SIS. SAAVUTETTAVUUSVAATIMUKSET

- Verkkosivuilla julkaistujen videoiden pitää olla saavutettavuusvaatimusten mukaisia 23.9.2020 (viimeistään 14 vrk sen jälkeen, kun ne on julkaistu).
- **WCAG 2.1**
- **AA- taso edellyttää jo verkkotallenteen tekstityksen + suorat verkkolähetykset**
- **Laki ei tosin tätä vaadi.**

- **Kehittämistyöryhmä paraikaa pohtii suositusten laadintaa, joka helpottaa verkkotallenteiden tekstittämistä.**
- **Kerätään hyviä käytänteitä, esim. millaisista tekstityseditoreista on hyvät kokemukset?**
- **AVIn kanssa pyritään tekemään yhteistyötä.**

KIITOS HUOMIOSTANNE!
Kysymyksiä ja kommentteja?

YHTEYSTIEDOT

Sami Virtanen

Erityisasiantuntija, MBA
esteettömyys- ja saavutettavuus.

Kuuloliitto ry

sami.virtanen@kuuloliitto.fi

